

Zienswijze Denktank Gasverlaters op Ontwerp-Codebesluit verdeling verwijderkosten gasaansluiting

Amsterdam, 28 december 2020

Geachte mevrouw Leijten,

Graag maken wij (225 particuliere netgebruikers) van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze met de ACM te delen m.b.t. het door u op 23 november 2020 in de Staatscourant gepubliceerde *Ontwerp-Codebesluit verdeling verwijderkosten gasaansluiting* (ACM/UIT/542181; Zaaknummer: ACM/19/036066), waarin een voorstel tot wijziging van de Tarievecode Gas wordt gedaan.

1. Achtergrond

Eerst iets over onze achtergrond. Als groep consumenten c.q. netgebruikers hebben we met elkaar gemeen dat we individueel en collectief invulling willen geven aan de transitie naar een maatschappij zonder fossiele brandstoffen als aardgas.

De samenstelling van onze groep van 225 mensen is gevarieerd. Onder ons zijn eigenaar-bewoners en huurders, en we zijn verspreid over het hele land en hebben daarmee met alle netbeheerders te maken.

Een groot deel van ons is geen afnemer meer van gas. Sommigen hebben alleen de gaskraan dichtgedraaid (50%), anderen hebben een verzegeling op de aansluiting (23%), of zijn zelfs geheel losgekoppeld van het gasnet door verwijdering van de aansluiting (14%). Niemand van hen heeft overigens ooit betaald voor die afsluiting of verwijdering.

Weer anderen hebben nog nooit gas gebruikt in hun huis (3%). Een klein deel van ons is nog aangesloten en neemt nog (beperkt) gas af (10%), maar zij zijn door hun maatregelen in de transitie bijna zover dat ze hun gascontract en Aansluit- en Transportovereenkomst (ATO) kunnen opzeggen. Na die opzegging is er sprake van een ongebruikte gasaansluiting.

Wat ons ook bindt is ons verzet tegen de door netbeheerders in rekening gebrachte hoge kosten voor een (individuele) afsluiting van het gasnet, waar wijzelf niet om vragen. Wij zijn van mening dat zulke werkzaamheden tot het exclusief gereguleerde werkdomein van de netbeheerders zelf behoren en ook ten laste zouden moeten komen van hun eigen operationele budget, mede als stimulans voor een kosteneffectieve uitvoeringspraktijk.

Het door netbeheerders in rekening brengen van hoge kosten voor ongevraagde werkzaamheden, na rechtmatige opzegging van de ATO, zien wij als een ongeoorloofde belemmering van de opzeggingsbevoegdheid en in strijd met Europese consumentenbescherming. De structurele suggestie van netbeheerders dat bij opzegging van die ATO een aparte opdracht tot verwijdering zou moeten worden verstrekt, is op zijn minst misleidend te noemen en neigt naar contractdwang. In de afgelopen jaren heeft geen van de Nederlandse netbeheerders eenduidig en ondubbelzinnig kunnen aanwijzen, aantonen en/of onderbouwen op welke wettelijke of contractuele verplichting deze suggestie is gebaseerd. Dit klemt des te meer, omdat leveranciers van andere infrastructuur (bv. KPN/Ziggo) zelf de kosten voor het beheer van hun netwerk inclusief verwijdering dragen. Het gedrag van de netwerkbeheerders wijkt op dit punt dus af en is derhalve marktverstrend

Vervolgens iets over onze positie: onze groep heeft de afgelopen jaren, via het online platform Tweakers¹, een aanzienlijke expertise opgebouwd op dit onderwerp, mede door onze talloze individuele interacties met de verschillende regionale netbeheerders. We kwalificeren onszelf daarom inmiddels als denktank, die in opbouwende zin wil -en kan- meedenken over de geëigende interpretatie van wet- en regelgeving rondom bekostiging van ontkoppeling van het gasnet en eventuele alternatieven daarvoor.

¹ https://gathering.tweakers.net/forum/list_messages/1951574?data%5Bfilter_topicstarter%5D=1

Formeel gesproken zijn we geen direct belanghebbende bij de Tarievcodes Gas, aangezien wij als consumenten c.q. netgebruikers niet de norm-adressant zijn van die code. We stellen het echter op prijs dat de ACM, vanwege de belangstelling omtrent het onderwerp, eenieder de mogelijkheid geeft een zienswijze in te dienen over dit ontwerp-codebesluit. Mede, en vooral ook, omdat de netbeheerders de afgelopen jaren tegenover talloze gas-verlatende consumenten de suggestie hebben volgehouden dat consumenten wél direct gebonden zijn aan de Tarievcodes Gas, ondanks inhoudelijk weerwoord en inmiddels zelfs jurisprudentie. We schreven u daar al eerder over in onze buiten-procedurele zienswijze van 19 juli 2019 op het voorstel van Netbeheer Nederland van 9 juli dat jaar.

2. Algemene opmerkingen over de achtergrond van het ontwerp-codebesluit

Het ontwerp-codebesluit is een uitvloeisel van de wens van de Tweede Kamer tot een andere verdeling van de kosten voor de verwijdering van de gasaansluiting. De Tweede Kamer en de minister hebben daarbij nooit onderscheid gemaakt tussen gasverlaters die zelf van de fysieke aansluiting af wilden (bijv. om ruimte te creëren in huis) en gasverlaters die alleen van hun vaste lasten voor gas af wilden, maar voor wie de aansluiting niet in de weg zat.

Dat onderscheid is echter wel relevant nu ook de ACM in de toelichting op dit ontwerp-codebesluit (r.n. 19) heeft benadrukt dat de Gaswet alleen verwijdering tot de wettelijke taken van de netbeheerder rekent *indien dit geschiedt op verzoek van de aangeslotene*.

De 50/50 verdeling, zoals nu uitgewerkt in het huidige ontwerp-codebesluit, betreft dus alleen mensen die verzoeken om verwijdering van de aansluiting. Voor hen zal de rekening na invoering 50% bedragen.

Vanuit ons standpunt (en onze ervaring in de praktijk) betalen degenen die niet om verwijdering verzoeken niets, ook geen 50%. Bovengenoemde toelichting van de ACM op dit ontwerp-codebesluit bevestigt dit beeld. Naar onze mening is dat niet meer dan terecht. Indien de netbeheerder, om hem moverende redenen, wenst over te gaan tot ontkoppeling van het gasnet, in welke vorm dan ook, dient dat voor eigen rekening van de netbeheerder te zijn opgenomen in de bedrijfsvoering en zal de netbeheerder daarvoor reserveringen moeten doen. Zoals het in een goede financiële bedrijfsvoering betaamt. En net zoals netbeheerders dit voor de vervanging van bestaande gasleidingen (zouden moeten) doen. Dit stimuleert ook efficiënt handelen van de netbeheerder.

U maakt er in de toelichting (r.n. 20 en 21) gewag van dat het huidige ontwerp-codebesluit nog kan worden aangepast op een voorgenomen (en inmiddels gepubliceerde²) wijziging van de ministeriële *Regeling Tariefstructuren en Voorwaarden Gas*, waarin wordt geregeld dat alle verwijderingskosten worden opgenomen in het periodieke aansluittarief. Wij wijzen erop dat in dat geval het kostenveroorzakingsbeginsel geheel vervalst. Degenen met belang bij verwijdering van de gasaansluiting (of dat nu netbeheerders betreft, of gasverlaters die ruimte in hun meterkast willen) betalen niets. Degenen zonder belang bij verwijdering (de gasblijvers) betalen alles. Ook het onderscheid tussen gasverlaters mét of juist zonder belang bij verwijdering vervalst.

We wijzen er verder op dat de netbeheerders op dit moment al op grond van het *Gewijzigd Methodebesluit Regionale Netbeheerders Gas 2017-2021* (kenmerk ACM/UIT/505470, r.n. 204 e.v.) de mogelijkheid hebben om bij vervroegde verwijdering van gasleidingen, de resterende afschrijving daarvan door te berekenen in de periodieke aansluitvergoeding. Namelijk door deze verwijderde *assets* opgenomen te houden in de Gestandaardiseerde Activa Waarde (GAW). De netbeheerders ontvangen op die manier al de volledige afschrijving over elke gasleiding, of die nu verwijderd is of niet, uit het periodieke aansluittarief. Afschrijving is bedoeld voor vervanging te zijner tijd, waaronder dus ook verwijdering van de oude aansluiting. De verwijderingskosten zijn dus deels al verdisconteerd in de afschrijving, en kunnen dat zelfs blijven na verwijdering. Het via dit ontwerp-codebesluit opnemen van (50% of 100% van) de verwijderingskosten in de periodieke aansluitvergoeding leidt daarmee tot dubbele inkomsten voor de netbeheerders voor hetzelfde werk. **We dringen er bij de ACM op aan om duidelijk te maken hoe de regeling in dit ontwerp-codebesluit zich verhoudt tot de bovengenoemde**

---

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020D50829&did=2020D50829>

afspraken in het Methodebesluit, en waarom dit besluit al of niet tot onterechte dubbele inkomsten voor de netbeheerders leidt.

Tot slot van onze algemene opmerkingen benadrukken wij dat de Tarievcodes Gas, als uitvloeisel van artikel 12a van de Gaswet nimmer directe verplichtingen kan scheppen voor netgebruikers. Daarvoor is altijd een aparte civiele overeenkomst nodig³. De suggestie van zo'n direct verplichtende werking is in het verleden echter structureel en ten onrechte gewekt door netbeheerders in hun communicatie met afnemers. Ook in dit ontwerp-codebesluit (met name in het voorgestelde artikel 2.9.6) wordt dit opnieuw gesuggereerd. **We dringen er bij de ACM op aan om hier, zowel in het besluit als in de toelichting, alert op te zijn en volledige duidelijkheid te scheppen dat de Tarievcodes Gas de netbeheerders normeert, maar niet de netgebruikers.**

3. Artikelsgewijze bespreking

Hieronder bespreken we het ontwerp-codebesluit artikelsgewijs. Daar waar we een concrete wijziging voorstellen is dat **vetgedrukt**. We nemen aan dat u desondanks op de hele zienswijze reageert.

3.1. Verwijdering – op verzoek

Allereerst stellen we het op prijs dat de ACM ervoor heeft gekozen om met dit wijzigingsvoorstel én in de toelichting klip en klaar duidelijk te maken dat artikel 2.9 lid 2 alleen van toepassing is in situaties waarin de aangeslotene verzoekt om verwijdering van de gasaansluiting.

Dit is volstrekt in lijn met de Gaswet, die alleen verwijdering op verzoek rekent tot de wettelijke taak van de netbeheerder. Dit sluit aan bij de recente jurisprudentie die u ook aanhaalt in voetnoot 5.

De eerdere dubbelzinnigheid in het bestaande artikel 2.9.2 is daarmee weggenomen, en daarmee ook een bron van discussie en conflict tussen netbeheerders en aangeslotenen.

3.2. Leden 3, 4 en 6 van artikel 2.9 passen niet in het wettelijk kader van de Tarievcodes Gas

De Tarievcodes Gas is een uitvloeisel van artikel 12a Gaswet, waarin de netbeheerders wordt opgedragen aan de ACM een voorstel te zenden *'met betrekking tot de door hen jegens netgebruikers te hanteren tariefstructuren dat de elementen en wijze van berekening beschrijft van'* [verschillende tarieven]. De enkele taak van de Tarievcodes Gas is derhalve de beschrijving van 'de elementen en wijze van berekening' van bepaalde tarieven.

De nieuw voorgestelde leden 3, 4 en 6 van artikel 2.9 formuleren andersoortige 'regels', die op geen enkele manier opgevat kunnen worden als *tariefstructuren* (immers: 'de elementen en wijze van berekening' van bepaalde tarieven.):

- In artikel 2.9 lid 3 wordt de mogelijkheid geschapen voor het tijdelijk fysiek afschakelen, en die tijdelijke fysieke afschakeling wordt in lid 4 beperkt tot 12 maanden. Dit is geen tariefstructuur, en heeft derhalve geen betekenis in dit document. Een netbeheerder heeft er ook niets aan, want die kan prima bij afsluiting op verzoek civielrechtelijk bedingen dat dit voor maximaal 12 maanden is. Artikel 2.9 lid 3 en 4 horen dus niet thuis in de Tarievcodes Gas omdat ze samen noch apart een tariefstructuur beschrijven.
- Ook artikel 2.9 lid 6 bevat geen tariefstructuur, maar lijkt een soort recht te introduceren voor de netbeheerder om in deze situatie twee tarieven in rekening te brengen, waarvan de structuur al elders is beschreven (namelijk in 2.7 en 2.8 voor de periodieke aansluitvergoeding, en in het voorgestelde 2.9 lid 5 voor het fysieke afschakelen). Een dergelijk recht kan echter helemaal niet geïntroduceerd worden in de Tarievcodes Gas. Dat zal via een civielrechtelijke overeenkomst met de aangeslotene danwel voormalig aangeslotene moeten gebeuren. Dit artikel 2.9 lid 6 hoort dus niet thuis in de Tarievcodes Gas omdat het geen tariefstructuur

---

³ Zoals ook bevestigd in 2006 door uw rechtsvoorganger de NMa in een beslissing op bezwaren van o.a. Eneco op een eerdere versie van de Tarievcodes Gas. De NMa concludeerde toen dat het bezwaar van Eneco niet-ontvankelijk was, omdat Eneco (als netgebruiker) geen direct belang had bij die Tarievcodes Gas, aangezien het bedrijf niet tot de norm-adressanten behoorde. Zie m.n. punt 27 van https://www.acm.nl/sites/default/files/old_publication/bijlagen/3728_102113_Tarievcodes_Gas_2006.pdf

beschrijft, maar iets probeert te regelen dat niet via de Tarievenscode Gas kán worden geregeld.

Wij dringen er bij de ACM op aan de leden 3, 4 en 6 van artikel 2.9 te schrappen in het definitieve besluit, omdat ze zaken proberen te regelen die geen tariefstructuur betreffen, en dus wettelijk niet thuishoren in de Tarievenscode Gas. Ze zijn bovendien ook niet nodig om invulling te geven aan de motie Van der Lee, de aanleiding voor dit ontwerp-codebesluit.

3.3. Artikel 2.9 lid 6

Mocht de ACM ondanks het voorgaande onder §3.2 tóch vinden dat artikel 2.9 lid 6 wél past in het wettelijk kader voor de Tarievenscode Gas, dan hebben we de volgende verdere opmerkingen bij dit artikel. Het voorstel in het ontwerp-codebesluit luidt:

6. Bij opschorting van de transportverplichting, waaronder het fysiek afschakelen van de aansluiting op verzoek van de aangeslotene, of door bij voorbeeld het ontbreken van een leverancier, kan de netbeheerder, naast de kosten voor het fysiek afschakelen, de periodieke aansluitvergoeding in rekening blijven brengen.

3.3.1. Dit artikel is om meerdere redenen onduidelijk en daarmee problematisch:

Ten eerste maakt het artikel niet duidelijk bij wie de netbeheerder die genoemde kosten in rekening kan (blijven) brengen. Dat is echter wel relevant, onder meer omdat het gehanteerde begrip 'aangeslotene' niet eenduidig verwijst naar een rechtspersoon. Zie ook § 3.8.

Ten tweede is het artikel voor meerdere uitleg vatbaar als het gaat om de zinsnede "of door bij voorbeeld het ontbreken van een leverancier,". Dit kan bedoeld zijn voor (a) de situaties waarin een overeenkomst met een leverancier ontbreekt maar de gasaansluiting *niet* fysiek is afgesloten (maar dan zijn er geen 'kosten voor het fysiek afschakelen' waarvan het artikel ook spreekt), maar kan ook bedoeld zijn voor (b) situaties waarin er fysiek wordt afgesloten omdat er een overeenkomst met een leverancier ontbreekt. In dat tweede geval (b) is bovendien niet duidelijk of dit artikel nu in één beweging ook nog eens bedoelt te zeggen dat bij *ongevraagd* fysieke afschakelen de kosten daarvan in rekening kunnen worden gebracht, en bij wie dan.

Wij gaan hieronder verder uit van interpretatie (a), maar **dringen er bij de ACM op aan in de toelichting of liever nog in het artikel zelf duidelijk te maken welke situatie hier bedoeld wordt, en welke consequenties in dit artikel nu wel en niet worden geregeld.**

3.3.2. De Tarievenscode Gas kan zelf geen betalingsverplichtingen voor netgebruikers introduceren, aangezien zij niet de norm-adressant zijn cf. artikel 12a Gaswet, en zoals eerder bevestigd door de NMa⁴. Het artikel kan echter wel gebruikt worden door netbeheerders om de suggestie te wekken dat die wettelijke basis er wel zou zijn. Dat dit niet uit lucht is gegrepen bewijst de verwijzing van de netbeheerders naar het huidige artikel 2.9.2 (voorheen 2.5.1.12) in hun communicatie met mensen die hun leveringscontract en ATO voor gas beëindigden. Er dient echter een civielrechtelijke overeenkomst te zijn waaruit een daadwerkelijke betalingsverplichting ontstaat.

3.3.3. Het artikel benoemt twee situaties die verschillend van aard zijn:

- a. de situatie dat de aansluiting op verzoek van de aangeslotene fysiek is afgesloten, en
- b. de situatie waarin de aansluiting niet fysiek is afgesloten, maar er een leveringscontract voor die aansluiting ontbreekt.

Die situaties zijn verschillend omdat in het eerste geval (a) er een handeling van de netbeheerder nodig is om de transportverplichting te kunnen hervatten: het verwijderen van een slotje of een zegel. In het tweede geval is die handeling niet nodig. Het opnieuw aangaan van een leveringsovereenkomst met een leverancier is genoeg.

---

⁴ Namelijk in r.o. 27 van de Beslissing op bezwaar tegen het besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit van 19 augustus 2005, nummer 101928/22, tot vaststelling van de tariefstructuren als bedoeld in artikel 12f van de Gaswet (Tarievenscode Gas 2006), van 30 maart 2006

Dat verschil is relevant, omdat in het eerste geval (a) de netbeheerder bij afsluiting op verzoek middels civielrechtelijke afspraken kan bedingen dat de periodieke aansluitvergoeding wordt doorbetaald door degene die verzocht om die afsluiting, maar in het tweede geval (b) die civielrechtelijke afspraken niet gemaakt kunnen worden. Iemand die zijn leveringscontract voor gas opzegt heeft immers (ook) geen overeenkomst (ATO) met de netbeheerder meer, en maakt op dat moment ook geen andere afspraken met de netbeheerder. In situatie b is er dus geen concrete rechtspersoon waar die periodieke aansluitvergoeding in rekening kan worden gebracht.

3.3.4. De formulering laat ruimte voor allerlei andere situaties waarin de transportverplichting wordt opgeschort (door het woordje "bijvoorbeeld"), maar specificeert die verder niet. Het is de vraag of deze niet benoemde situaties wel te vergelijken zijn met de twee wél benoemde situaties. Onze voorkeur zou het hebben als dit artikel volstrekt eenduidig is over de situaties waarop het betrekking heeft, om latere discussies te voorkomen.

3.3.5. Mocht dit artikel toch gehandhaafd blijven dan is ons advies:

- **Het artikel zou ten eerste expliciet moeten maken wanneer en via welke overeenkomst deze kosten in rekening zouden kunnen worden gebracht.** Bij het fysieke afsluiten? Of bij het her-aansluiten? Anders is dit artikel een bron van conflict.
- **Daarnaast zou het artikel expliciet moeten maken bij welke rechtspersoon deze kosten in rekening worden gebracht. Het artikel laat dat nu in het midden.** De 'aangeslotene' of 'voormalig aangeslotene' is hiervoor niet duidelijk genoeg. Zie verder § 3.8.
- De zinsnede: "*of door bij voorbeeld het ontbreken van een leverancier,*" is in de praktijk zinledig, omdat in zulke situaties er per definitie geen rechtspersoon is waarmee een civielrechtelijke overeenkomst bestaat. In zulke situaties kan de netbeheerder dus niet in rekening brengen, en vergroot dit artikel alleen maar de onduidelijkheid. **Ons advies is daarom ten tweede om deze specifieke zinsnede ("*of door bij voorbeeld het ontbreken van een leverancier,*") te schrappen uit 2.9.6.**
- **Maak duidelijk in welke andere situaties dan de genoemde twee er sprake is van 'opschorting van de transportverplichting'.**

We merken tot slot op dat het onredelijk is om de volledige periodieke aansluitvergoeding in rekening te brengen bij mensen met een fysiek afgesloten gasaansluiting, aangezien zij geen gebruik meer maken van die aansluiting en daarvoor ook geen overeenkomst hebben. In ieder geval de periodieke vergoeding voor het transport zou voor deze categorie niet in rekening moeten worden gebracht. Vandaar dat we hieronder (in §3.4) spreken over een 'basale vergoeding voor instandhouding'.

3.4. Artikel 2.9 lid 4

Mocht de ACM ondanks het voorgaande onder §3.2 toch vinden dat artikel 2.9 lid 3 en 4 wél passen in het wettelijk kader voor de Tarievenscode Gas, dan hebben we de volgende verdere opmerkingen bij lid 4. In dat lid wordt namelijk de fysieke afsluiting beperkt tot 12 maanden. Die termijn van 12 maanden wordt gemotiveerd op grond van veronderstelde 'veiligheidsrisico's' (zie r.n 16 van de toelichting). Tegelijk wordt in artikel 2.9 lid 6 voorgesteld dat gedurende die periode de periodieke aansluitvergoeding in rekening kan worden gebracht.

De facto ontstaat dan een even veilige situatie als bij een normale gasaansluiting die in gebruik is, omdat de netbeheerder de aansluiting blijft onderhouden én daarvoor wordt betaald. De veiligheidsrisico's waarop die termijn van 12 maanden zou zijn gebaseerd, zijn er in zo'n situatie dus ook niet meer.

Het is vanuit ons standpunt gezien dan ook van tweeën één: of er wordt vastgelegd dat een aansluiting maximaal 12 maanden fysiek afgesloten mag zijn zónder periodieke aansluitvergoeding óf er wordt vastgelegd dat voor een fysiek afgesloten aansluiting altijd een basale vergoeding voor instandhouding wordt betaald, maar zonder maximum-termijn. De huidige dubbelconstructie (maximumtermijn én betalen gedurende die termijn) is onwenselijk.

Los hiervan wordt de termijn van 12 maanden nergens onderbouwd. Ook niet in de achterliggende documenten van KIWA of SodM. **Mocht de termijn van 12 maanden gehandhaafd blijven in de Tarieencode Gas, dan zal er in de toelichting een motivering van die termijn moeten worden opgenomen.**

3.5. Positie van huurders verslechtert in het voorstel

Artikel 2.9 lid 4 en 6 verslechteren de positie van huurders specifiek.

Huurders zijn veelal contractueel verplicht om het gehuurde weer op te leveren in de oorspronkelijke staat, dus inclusief de gasaansluiting. Indien de netbeheerder op eigen gezag na 12 maanden de aansluiting verwijdert zal de huurder bij vertrek uit haar huis tegen hoge kosten moeten her-aansluiten. Het alternatief is dat de huurder tot haar vertrek doorbetaalt voor een gasaansluiting die deze niet meer gebruikt. Dit artikel werpt dus een belemmering op voor huurders om definitief van het gas af te gaan, hetgeen indruist tegen de geest van de motie Van der Lee, waaruit dit voorstel voortkomt.

Zie onze aanbeveling onder §3.2 om de leden 3, 4 en 6 van artikel 2.9 te schrappen.

3.6. "Pizza's altijd halve prijs"

Met artikel 2.9 lid 2 (juncto artikel 2.7 lid 3) wordt invulling gegeven aan de motie Van der Lee, door vast te stellen dat bij verwijdering van de gasaansluiting met een aansluitcapaciteit tot en met 40 m³(n)/uur de netbeheerder slechts de helft van de betreffende kosten in rekening brengt. De tarieven voor verwijdering zijn echter niet gereguleerd. Het voorstel neemt elke prikkel bij de netbeheerder weg om kostenbewust te opereren en kent geen waarborgen dat de netbeheerders zich niet gaan gedragen als de pizzabakker op de hoek die een bord op de stoep heeft staan met de tekst "*Pizza's altijd halve prijs!*", maar de prijs van die pizza's natuurlijk wel eerst heeft verdubbeld.

Dit gebrek aan een gereguleerd tarief leidt in het voorstel dus tot een, in principe, onbeheerste lastenverhoging voor zowel de aangeslotenen die hun aansluiting laten verwijderen als de aangeslotenen die de periodieke aansluitvergoeding blijven betalen. De forse stijging in de afgelopen jaren van de tarieven die netbeheerders bij verwijdering op verzoek in rekening brengen bevestigt onze vrees hiervoor. Deze tarieven stijgen veel sneller dan de inflatie. Zie de navolgende tabel 1:

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Stedin	792,78	771,20	640,88	621,58		607,85	622,37	604,52
Liander	722,72	687,00	685,00	605,00	605,00	0,00	0,00	0,00
Enexis	752,55	732,05	350,77	345,00	345,24	336,84		330,00
Enduris	683,65	655,50	494,89	487,63	486,42			
Coteq	594,81	594,81	529,68					
Rendo	683,65	407,77	399,30	220,22	217,80	214,17	175,00	

Tabel 1: Prijsontwikkeling verwijderingskosten netbeheerders 2013-2020 voor individuele verwijdering van gasaansluitingen kleinverbruikers in laagbouw, in euro's incl. BTW. Bron: overwintenaar op Tweakers ⁵

Op zijn minst zal de ACM in de toelichting moeten aangeven waarom de netbeheerders de kosten van de verwijdering van de gasaansluiting niet binnen enkele jaren kunnen verdubbelen, en welke instrumenten de ACM heeft en zal gebruiken om dat te voorkomen. Dit geldt trouwens ook indien de verwijderingskosten voor 100% worden verrekend in de periodieke aansluitvergoeding.

⁵ https://gathering.tweakers.net/forum/list_message/60348944#60348944

3.7. Doelmatigheid en maatschappelijke efficiëntie

Het ontwerp-codebesluit implementeert via artikel 2.9 lid 3 t/m 6 het recent door netbeheerders doorgevoerde beleid dat aansluitingen maximaal twaalf maanden fysiek afgesloten mogen blijven, waarna verwijdering moet volgen. De ACM doet in de toelichting geen uitspraak over de doelmatigheid en maatschappelijke efficiëntie van dat beleid.

Dat is een omissie, aangezien de ACM wettelijk gesproken ook die doelmatigheid moet toetsen. Centraal argument van de netbeheerders achter dit beleid is de veronderstelde onveiligheid van gasaansluitingen die niet in gebruik zijn. Dit beleid (maximaal twaalf maanden verzegelen, daarna verwijderen van de gasaansluiting) is door de netbeheerders echter nooit goed onderbouwd. Al sinds november 2018 schermen de netbeheerders met het ‘KIWA-onderzoek’⁶, dat zou aantonen dat de veiligheid niet gewaarborgd is bij een gasaansluiting die niet in gebruik is. Dat KIWA-onderzoek (van september 2018) bevat echter geen kwantitatieve risicoanalyse, en maakt aangaande de vermeende onveiligheid in de vorm van een *expert-opinion* niet meer dan twee zinnen vuil. Er kleven daarnaast ook risico’s aan het op individuele basis verwijderen van gasaansluitingen, die er veel minder zijn bij een wijkgerichte aanpak.

Ook de appreciatie van dit rapport door SodM⁷ lijdt aan dit manco. Het rapport is nooit onderdeel geweest van een serieuze maatschappelijke kosten-batenanalyse. Uit het feit dat de netbeheerders ondanks dit veiligheidsargument pas na vele jaren, of geheel niet overgaan tot verwijdering (bv. bij de 73% van de 225 ondertekenaars van deze zienswijze), blijkt dat de soep niet zo heet gegeten wordt als deze wordt opgediend.

In het licht van de energietransitie naar aardgasloze wijken zouden we verwachten dat dit beleid gewogen was ten opzichte van de maatschappelijke kosten én de daadwerkelijke risico’s, mede in vergelijking met alternatieve oplossingen, zoals het tijdelijk voortzetten van de routinematige controle op lekkage.⁸

Via artikel 2.9 lid 3 t/m 6 implementeert de ACM dus beleid van de netbeheerders, dat de ACM echter niet op doelmatigheid heeft getoetst. Daartoe is de ACM echter wel gehouden, op grond van onder meer artikel 81 eerste lid van de Gaswet.

Wij dringen er derhalve op aan dat de ACM het voorgestane beleid van de netbeheerders m.b.t. individuele verwijdering van gasaansluitingen op doelmatigheid en maatschappelijke efficiëntie toetst.

3.8. Aangeslotene, voormalig aangeslotene of “voormalige” aangeslotene

In het voorstel wordt nog afwisselend, en verwarrend gesproken over ‘aangeslotene’ of ‘voormalig aangeslotene’. Bovendien (her)introduceert de ACM weer de (als ironisch te lezen) aanhalingstekens rond ‘voormalige’ in artikel 2.9.2.

- In artikel 2.9 lid 2 wordt gesproken over een aangeslotene die verzoekt om verwijdering, en vervolgens wordt beschreven hoe de netbeheerder kosten in rekening brengt na die werkzaamheden op verzoek bij de “voormalige” aangeslotene. We snappen dat die aangeslotene na verwijdering niet meer aangesloten is, dus dat deze bij het ontvangen van de rekening voormalig aangeslotene is, maar de zin van het toepassen van de aanhalingstekens rond ‘voormalige’ ontgaat ons. Is de aangeslotene niet echt ‘voormalig’, of is het ironisch bedoeld? **Ons advies: verwijder de aanhalingstekens, net als in de huidige versie van de Tarieencode Gas.**
- In het nieuwe artikel 2.9 lid 3 staat: “Naast verwijdering kan een voormalig aangeslotene de netbeheerder verzoeken de aansluiting tijdelijk fysiek af te schakelen.” Dit kan niet kloppen. Een *voormalig* aangeslotene heeft ofwel geen aansluiting meer of een fysiek afgesloten aansluiting. Die kan dus niet meer verzoeken om die aansluiting fysiek af te schakelen. **Ons advies is: verwijder hier het woord ‘voormalig’. Verder is het misschien duidelijker om niet**

⁶ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=7d587ce6-b272-4755-bc80-a7246f9a64b9&title=Alternatieven%20voor%20het%20verwijderen%20van%20de%20gasaansluiting.pdf>

⁷ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=c4732790-06f5-4a30-b070-357b3700e9fb&title=Kopie%20brief%20Staatstoezicht%20op%20de%20Mijnen%20aan%20de%20minister%20van%20EZK.pdf>

⁸ We wijzen in dat verband ook op het opinieartikel “Individuele verwijdering gasaansluiting is onnodig kostbaar” van onze hand dat op 27 november 2020 verscheen op Energiea: <https://energiea.nl/energiea-artikel/40090732/individuele-verwijdering-gasaansluiting-is-onnodig-kostbaar>

het woord 'naast' te gebruiken in 'Naast verwijdering', maar 'In plaats van' (verwijdering), of 'Als alternatief voor', aangezien naast ook kan betekenen dat beide opties gelijktijdig kunnen bestaan.

- Hetzelfde geldt in het nieuwe artikel 2.9 lid 4. **Ook daar kan het woord 'voormalig' vervallen, aangezien de aangeslotene nog niet 'voormalig' is als de aansluiting nog niet fysiek is afgesloten of verwijderd.**

3.9. De aangeslotene als rechtspersoon

Los van dit wat verwarrende gebruik van het woord aangeslotene in het voorstel (wat echter eenvoudig te repareren valt), wijzen we er de ACM bovendien op dat het begrip aangeslotene niet eenduidig is opgenomen in de wetgeving. Weliswaar wordt het begrip gedefinieerd in de Begrippencode Gas als *'een persoon die beschikt over een aansluiting op een gastransportnet, niet zijnde een netkoppeling, dan wel degene die om een aansluiting heeft verzocht;'* maar dat begrip maakt niet duidelijk op welke rechtspersoon dat begrip is gericht. Is dat de percee-eigenaar van het pand met een gasaansluiting? Is dat de bewoner van dat pand? En als er meer bewoners zijn, wie is dan de aangeslotene? En als de bewoner(s) huurder zijn van dat pand, wie is dan de aangeslotene? De huurder met het huurcontract? Of de verhuurder?

Dit is geen muggenzifterij. Zeker in huurwoningen is het heel vaak onduidelijk wie er uiteindelijk kan besluiten over fysiek afsluiten danwel verwijderen. Zie verder ons punt in § 3.5 over de positie van huurders.

We dringen erop aan dat de ACM in de toelichting nog nadere verduidelijking van dat begrip 'aangeslotene' opneemt, voor zover dat mogelijk is.

3.10. Wijziging artikel 2.7 (onder A)

Het ontwerp-codebesluit stelt onder A voor om aan artikel 2.7 een derde lid toe te voegen (*3. In aanvulling op het eerste lid geldt dat de aansluitvergoeding dient ter dekking van de helft van de verwijderingskosten die conform artikel 2.9, tweede lid niet in rekening worden gebracht.*). Wij wijzen erop dat deze zin ook zo gelezen kan worden dat de helft van de helft (dus een kwart) van de verwijderingskosten opgenomen worden in de aansluitvergoeding. **Indien het werkwoord 'worden' wordt vervangen door 'wordt' verwijst de laatste bijzin ondubbelzinnig naar 'de helft' en niet naar 'de verwijderingskosten'.**

4. Tenslotte

Zoals aangegeven is ons standpunt dat de Tarievenscode Gas uitsluitend bindend is voor de netbeheerders, omdat consumenten c.q. netgebruikers geen norm-adressant zijn. We hebben dus geen direct belang. Een belangrijke reden dat we desondanks de moeite hebben genomen voor deze uitgebreide zienswijze, is onze ervaring van de afgelopen jaren met het gebruik (of eigenlijk: misbruik) door de netbeheerders van de Tarievenscode Gas. In waarschijnlijk honderden gevallen (waarvan we er bijna honderd gedocumenteerd hebben) is door netbeheerders tegenover consumenten die van hun vaste lasten voor gas af willen de herhaalde suggestie gewekt, of ronduit beweerd dat de Tarievenscode Gas (en dan speciaal artikel 2.9.2, voorheen 2.5.1.12) een zelfstandige wettelijke grondslag zou vormen voor een betalingsverplichting van consumenten. Wij hebben dat de afgelopen jaren in meer dan honderd gevallen onderbouwd bestreden, maar de netbeheerders (en soms hun incassobureaus) zijn op dit punt altijd ziende blind en horende doof gebleven. Pas sinds het ook door u aangehaalde vonnis (ECLI:NL:RBNNE:2020:2734) van de Rechtbank Noord-Nederland d.d. 04-08-2020 onze opvatting in verweer ook juridisch heeft bekrachtigd is de zaak gaan schuiven.

Deze historie heeft ons vertrouwen in een rechtmatige toepassing van de Tarievenscode Gas door de netbeheerders in de communicatie met hun klanten niet bepaald versterkt. Onze zienswijze onder § 3.2 t/m 3.4 komt mede voort uit dit gegroeide wantrouwen. Met name in de voorgestelde leden 3, 4 en 6 van artikel 2.9 wordt de werkingssfeer van de Tarievenscode Gas uitgebreid voorbij de essentie en de bedoeling van de code zoals bepaald in de Gaswet, namelijk de beschrijving van tariefstructuren, die netbeheerders dienen te hanteren *jegens* de netgebruikers. In de voorgestelde leden 3, 4 en 6 van

artikel 2.9 lijkt op oneigenlijke wijze beoogd te worden de werkingssfeer van de Tarievecode Gas uit te breiden tot schijnbaar verbindende regelgeving voor consumenten c.q. netgebruikers die permanent van het gas af gaan.

Daarnaast is het aannemelijk dat als deze wijziging van de Tarievecode Gas door een rechtbank zou worden getoetst op dwingend consumentenrecht, verbintenissenrecht en zelfs de Europese wetgeving omtrent consumentenbescherming, uitleg van en gebruik door de netbeheerders van de Tarievecode Gas juridisch terzijde zal worden geschoven. De bestaande onduidelijkheid over de bekostiging van ontkoppeling van het gasnet zou daarmee ongewenst langer voortduren.

In de voorliggende paragrafen hebben wij onze standpunten onderbouwd en voorzien van suggesties voor aanpassing van het ontwerp-codebesluit. Als Denktank Gasverlaters stellen wij ons daarmee constructief op. Wij begrijpen de verschillende aanzienlijke financiële implicaties die gemoeid zijn met een massale ontkoppeling van het gasnet, zowel voor de netbeheerders als voor hun aandeelhouders, veelal lagere overheden. Kernbegrippen voor ons om de maatschappelijk financiële impact te verlagen zijn allereerst efficiëntie en vervolgens evenwichtige verdeling van de kosten. Indien gewenst zijn we bereid deze zienswijze mondeling toe te lichten en eventueel te begeleiden met een visie hoe het anders zou kunnen, met inachtneming van de belangen van alle partijen.

Onder herhaalde dank voor de gelegenheid deze zienswijze aan de ACM te presenteren,

hoogachtend,

■■■■■ (Amsterdam)
■■■■■ (Arnhem)
■■■■■■■■■■ (Nijmegen)
■■■■■■■■■■ (Amersfoort)
■■■■■■■■■■ (Neede)
■■■■■■■■■■ (Wierden)
■■■■■■■■■■ (Epe)
■■■■■■■■■■ (Oudehaske)
■■■■■■■■■■ (Drunen)
■■■■■■■■■■ (Diemen)

Mede namens 215 andere consumenten die deze zienswijze onderschrijven (zie bijlage 1)